

Nämndens verksamhetsplan 2023

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Förskolenämndens budgetbeslut	4
3	Mål och uppdrag 2023.....	6
3.1	Platstillgång och ekonomistyrning	6
3.2	Kompetensförsörjning och hållbar arbetsmiljö.....	8
3.3	Kompensatoriska insatser.....	10
3.4	Systematisk planerings- och uppföljningsprocess.....	11
4	Uppföljning för året	13

1 Inledning

Kommunfullmäktiges budget är Göteborgs Stads övergripande styrdokument och ska styra stadens utveckling. Det är nämndernas och bolagens ansvar att göra verklighet av kommunfullmäktiges budgets mål och prioriterade uppdrag. Utifrån kommunfullmäktiges budget har förskolenämnden den 14 december 2022 beslutat om budget för 2023.

Förskolenämndens budgethandling är i huvudsak utformad för att redogöra för nämndens resursfördelning för det kommande verksamhetsåret. Budgeten innehåller även mål och uppdrag som riktats från kommunfullmäktige till nämnd.

Enligt Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll ska nämnden, utöver budgethandlingen, årligen upprätta en verksamhetsplan. Verksamhetsplanen anger hur nämnden avser att styra utifrån kommunfullmäktiges mål och uppdrag. Planen beskriver vad nämnden ska åstadkomma för högre måloppfyllelse.

2 Förskolenämndens budgetbeslut

I förskolenämndens budgetbeslut anges de förutsättningar som styr nämndens planering för året. Omhändertagandet i nämndens verksamhetsplan beskrivs i förhållande till beslutat nämndbidrag och den ambition som är satt via mål, uppdrag och särskilda ekonomiska satsningar.

Förskolenämndens planering ska utgå från de krav som ställs i lagstiftning där skollag och läroplan för förskolan är utgångspunkt för den planering som görs för att nå högre måluppfyllelse utifrån den nationella målsättningen.

Kommunfullmäktiges budgetbeslut

I stadens budget fastställs mål som alla nämnder och styrelser förväntas vara behjälpliga och bidra till att uppfylla (Kommunstyrelsen 14 december 2022, protokoll 22 § 983). Två mål riktas där förskolenämnden har huvudansvar. Huvudansvarig nämnd äger rätten att sammankalla nämnder och styrelser i den mån som behövs för att mål ska uppnås. Om huvudansvarig nämnd/styrelse bedömer att ytterligare kompetens krävs står det huvudansvarig fritt att involvera fler nämnder eller styrelser i arbetet.

Förskolenämnden tilldelas ansvar för ytterligare tio mål. I fall där flera nämnder eller styrelser är ansvariga för ett mål krävs löpande samverkan och tätt samarbete, under ledning av huvudansvarig nämnd/styrelse.

Kommunfullmäktige riktar i sin budget även uppdrag och särskilda ekonomiska satsningar till förskolenämnden som ska omhändertas inom året.

Nämndens kommunbidrag för 2023 fastställdes till 4 702 miljoner kronor (mkr). Jämfört med 2022 ökade nämndens kommunbidrag med 221 mkr, vilket motsvarar en ramhöjning med 4,9 procent. Ramhöjningen ska utöver särskilda ekonomiska satsningar även täcka kostnader för löne- och prisökningar, ökade lokalkostnader samt personalomkostnader.

Enligt Sveriges kommuner och regioner (SKR) är index för löne- och prisökningar beräknat till 6,0 procent 2023, vilket för förskoleförvaltningen skulle innebära en kostnadsökning om 269 miljoner kronor.

Nämndens budgetbeslut

Utifrån kommunfullmäktiges tilldelade ram har förvaltningens budgetarbete präglats av att försöka bibehålla nivån på barnpengen. För att mildra effekten på den kommunala barnpengen till följd av de stora kostnadsökningarna har förvaltningen tagit fram effektiviseringsåtgärder samt tagit vissa risker i budget.

De risker som förvaltningen har tagit i budgeten är följande:

- Höjda elkostnader, risk 10 miljoner kronor.
- Hyreskostnader i samband med evakueringar, risk 8 miljoner kronor.

- Risk, befolknings- och efterfrågeförändringar minskas till 2022 års nivå med 27 miljoner kronor.
- Statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder om 140 miljoner fördelas ut till samtliga förskolor enligt erhållen bidragsram.

Effektiviseringsåtgärderna inom stöдавdelningarna består, dels av ett frånvaroavdrag som innebär att lönekostnaderna för fastställd personalorganisation minskas med 3 procent, dels av en anpassning av administrativ personal. I samband med när förvaltningens förslag till budget för 2023 togs upp vid nämndens möte den 14 december 2022 yrkade nämnden om att minska det föreslagna effektiviseringskravet på 15 mkr för intern service. Mot bakgrund av yrkandet planerar förvaltning utifrån ett effektiviseringskrav på 10 mkr för intern service. Kravet på effektiviseringar omhändertas till stor del i samband med de anpassningar som uppstår till följd av den nya ekonomimodellen. Syftet med ekonomimodellen är en mer likvärdig fördelning av resurser över staden och att därmed kunna erbjuda en likvärdig service.

Effektiviseringsåtgärder för kärnverksamheterna kommer ha inverkan på grunduppdraget genom att grundbemanningen samt vikarieanskaffningen kommer behöva minska. Barnantalet kommer öka inom enheterna med större barngrupper som följd för att klara de ekonomiska utmaningar som förskolenämnden står inför. Utbildningsområdena kommer fortsatt arbeta för att minska sjuktagen vilket även kommer påverka kostnaderna för verksamheterna.

3 Mål och uppdrag 2023

Förskolenämnden fick vid beslut om budget i kommunfullmäktig huvudansvar för två mål och ansvar tillsammans med andra nämnder/styrelser för resterande tilldelade mål. För att säkerställa ett systematiskt arbetssätt och tydliggöra ansvaret för uppföljning inom förvaltningen fokuseras målarbetet inom ramen för fyra prioriterade områden:

- Platstillgång och ekonomistyrning
- Kompetensförsörjning och hållbar arbetsmiljö
- Kompensatoriska insatser
- Systematisk planering och uppföljning

Områdena omhändertar de mål, uppdrag och särskilda ekonomiska satsningar som tilldelats från kommunfullmäktige enligt följande sammanställning.

3.1 Platstillgång och ekonomistyrning

Mål: Alla förskolor ska hålla hög kvalitet och ge barn en trygg och stimulerande miljö

Omhändertagande:

Förskolenämnden strävar mot målet att alla förskolor ska hålla hög kvalitet och ge barn en trygg och stimulerande miljö genom fördelning av resurser utifrån beslutad resursfördelningsmodell som syftar till att kompensera för barnens olika förutsättningar och behov utifrån skollagens krav. För att förstärka modellens kompensatoriska funktion fördelas statsbidragen för kvalitetssäkrande åtgärder på samma grunder (protokoll nr 13/2022, § 234).

Förskolenämnden omhändertar även målet genom att ta fram underlag avseende den fysiska miljön på stadens förskolor. En komponent är att definiera vad som avses med en ändamålsenlig lokal utifrån ett arbetsmiljöperspektiv.

I årsrapport 2022 konstaterar förvaltningen bland annat att teknisk kapacitet för verksamhetens lokaler samt möjlighet att påverka kostnaden för nya lokaler behöver finnas på plats för att utveckla arbetet med långsiktig lokalförsörjning. Under 2023 kommer förvaltningen därför fortsatt samverka med berörda nämnder för att möjliggöra en effektiv användning av verksamhetens lokaler.

Mål: Göteborgs Stad ska styras transparent och resurseffektivt

Omhändertagande:

För att Göteborgs Stad ska styras transparent och resurseffektivt fortsätter arbetet med att skapa balans i lokalförsörjningen utifrån lokalkostnadsutvecklingen. Det

sker genom att utveckla processen säkra platstillgången och säkerställa processen (planering, genomförande och utvärdering) av enhetssammanslagningarna.

Mål: Alla göteborgare ska ha en hälsosam livsmiljö

Mål: Göteborgs klimatavtryck ska kraftigt minska för att vara nära noll senast 2030 i linje med Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram

Omhändertagande:

Förskolenämnden strävar mot målen att alla göteborgare ska ha en hälsosam livsmiljö samt att Göteborgs klimatavtryck kraftigt ska minska för att vara nära noll senast 2030 i linje med Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram genom att förvaltningen upprättar en grundstruktur för systematiskt miljöarbete.

Mål: Göteborg stads inköp- och upphandlingsprocesser ska bli mer effektiva och bidra till att nå samtliga hållbarhetsmål

Omhändertagande:

Förskolenämnden strävar mot målet att Göteborg stads inköp- och upphandlingsprocesser ska bli mer effektiva och bidra till att nå samtliga hållbarhetsmål genom fortsatt arbete enligt framtagna rutiner. Andelen avrop mot ramavtal ska öka under året (minska antal inköp utanför ramavtal). Nyttjandet av återbrukade möbler ska öka under året.

Uppdrag i KF budget:
Förskolenämnden får i uppdrag att öppna ytterligare en förskola med barnomsorg på obekväm arbetstid

Särskild satsning i KF budget:	Tkr
Antalet förskolor med obekväm omsorgstid ska utökas (halvårseffekt)	2 500

Uppdrag till förvaltningen beslutade i samband med budget:

- Se över hur den ekonomiska tilldelningen påverkar den pedagogiska verksamheten, intern service samt administrativ personal inom stöдавdelningarna. Förvaltningen ska även utvärdera konsekvenserna av minskade anslag till en-avdelningsförskolor samt förskolorna i södra skärgården (protokoll nr 13/2022, § 2587).
- Förvaltningen ska under året utreda behovet av utökning av omsorg vid obekväm arbetstid i relation till uppdraget från kommunfullmäktiges budget om att öppna en till enhet med omsorg på obekväm arbetstid (protokoll nr 13/2022, § 258).

3.2 Kompetensförsörjning och hållbar arbetsmiljö

Mål: Andelen utbildad personal i förskolorna ska öka och vara mer jämnt fördelad över Göteborg

Omhändertagande:

Forskning är entydig och väl belagd då det gäller andelen utbildad personals påverkan på verksamheten och skollagen anger de krav på kompetens som ska finnas för att bedriva förskola. Förvaltningen konstaterar för 2022 att andelen förskollärare minskat från 39,6 procent 2021 till 37,2 procent. Göteborg har i relation till övriga storstäder en högre andel förskollärare, men förskolenämnden behöver fortsatt säkerställa förutsättningar för kompetensförsörjning på kort och lång sikt. För att möjliggöra kompetensförsörjning inom verksamhetsområdet ska fler välja förskolan som arbetsplats och barnskötare eller förskollärare som yrke.

Utifrån att nämnden är huvudansvarig för målet att andelen utbildad personal i förskolorna ska öka och vara mer jämnt fördelad över Göteborg ska förvaltningen arbeta för att utöka samarbete med universitet för att fler barnskötare ska kunna vidareutbilda sig. Samverkan ska fortsätta med nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, både för att öka andelen utbildad personal och för att bibehålla de medarbetare som redan finns inom verksamheten.

Förvaltningen konstaterar för året att en betydande förutsättning är personalens kunskaper i det svenska språket vilket är avgörande för undervisningens kvalitet och en god måluppfyllelse. Utbildningsinsatser ska fortgå för att erbjuda barnen en rik språkmiljö och att arbeta med språkutveckling.

Förvaltningens satsning på strategisk personalplanering för att säkerställa kompetens på förskolorna behöver följas över tid. Fortsatta utbildningsinsatser kommer genomföras under året för både rektorer och stödfunktioner för att bredda förståelsen för insatsen.

Förvaltningen konstaterar vid uppföljning att få till incitament för att fördela förskollärare mer jämt över staden fortsatt är en utmaning. Ambitionen är att kompetens ska fördelas så jämt som möjligt över staden genom insatser för att locka medarbetare att arbeta i socioekonomiskt utsatta områden. Fördelningens ska omhändertas genom att stärka arbetet med strategisk personalplanering samt fortsatt öka flexibiliteten och fördelning av kompetens mer likvärdigt mellan och inom utbildningsområdena.

Mål: Sjukskrivningarna till följd av arbetsrelaterad ohälsa ska minska

Mål: Arbetsmiljön och arbetsvillkoren för Göteborgs Stads anställda ska förbättras

Omhändertagande:

För 2022 konstaterar förvaltningen att sjuktalen sjunkit något och hänvisar till att beslutade strategier avseende rehabilitering haft effekt, därav ska förvaltningen under året hålla i insatserna för det hälsofrämjande arbetsmiljöarbetet. Genom att fortsatt följa framtagna strategier för arbetsmiljö i chefsleden i syfte att minska sjuktalen men även öka frisknärvaron med stöd av främjande insatser.

Samtliga chefer ska under året genomgå satsning på Chefoskopet som innebär ett fortsatt fokus på chefers organisatoriska förutsättningar för att stärka chefer i sin roll som ledare och företrädare för verksamheten och arbetsgivaren.

För att möjliggöra för att förbättra arbetsvillkoren ska fokus vara på jämställda löner för medarbetarna i organisationen.

Uppdrag i KF budget:
Förskolenämnden får i uppdrag att i samverkan med nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning erbjuda fler förskoleassistenter möjligheten att betalt vidareutbilda sig till barnskötare
Förskolenämnden får i uppdrag att i samverkan med Göteborgs universitet erbjuda fler barnskötare möjligheten att vidareutbilda sig på betald arbetstid till förskollärare
Förskolenämnden får i uppdrag att utreda vilka särskilda anställningsvillkor som kan erbjudas för att förbättra förutsättningarna för att locka utbildad personal till förskolor med sociala utmaningar
Förskolenämnden får i uppdrag att genomföra särskilda satsningar för att förstärka språkutvecklingen och utjämna skillnaderna i språkutveckling på de förskolor som har störst behov
Alla nämnder och styrelser får i uppdrag att stärka de organisatoriska förutsättningarna för första linjens chefer och genomföra utbildningar om tillitsbaserat ledarskap.
Alla nämnder och styrelser får i uppdrag att arbeta för att andelen arbetade timmar som utförs av timanställda inte överstiger fem procent.

Särskild satsning i KF budget:	Tkr
Fortsatt språksatsning för personal	10 000
Språkutvecklande arbete socioekonomiskt i de mest utsatta områdena*	9000

Uppdrag till förvaltningen beslutade i samband med budget:

- Förvaltningen fick vid beslut om budget 2023 i uppdrag att i samverkan med fackliga representanter utreda konsekvenserna av att

verksamhetsnomineringen avseende rektors arbetsmiljö inte är omhändertagen i budget för 2023 (protokoll nr 13/2022, § 258).

3.3 Kompensatoriska insatser

Mål: Göteborg ska vara en jämlik och jämställd stad där alla bemöts likvärdigt, får sina mänskliga rättigheter tillgodosedda och ges likvärdiga möjligheter oberoende av kön

Mål: Göteborg ska vara en tillgänglig stad för alla oavsett funktionalitet

Omhändertagande:

Skollag och läroplan anger att värdegrundsarbetet ska genomsyra hela utbildningen och all undervisning. Det innebär bland annat att barn ska få möjlighet att utveckla ett solidariskt, jämlikt och jämställt förhållningssätt. I förskolans kompensatoriska uppdrag ingår det att skapa förutsättningar för alla barn, oavsett kön, bakgrund och förutsättningar, att utvecklas så långt som möjligt.

För att bidra till att Göteborg är en jämlik och jämställd stad ska förvaltningen fortsatt prioritera arbetet med språkutvecklande insatser för barnen i verksamheten utifrån framtagna språkstrategi. Både generella och riktade insatser för stadens barn krävs. Befintlig organisering ska utvecklas för en ökad styrning och ledning och för att tydligare rikta resurser/insatser inom utbildningsområdena.

Att skapa tillgängliga lärmiljöer så att alla barn kan ta del av utbildning och undervisning oavsett funktionalitet är prioriterat. Förvaltningen ska under året utreda hanteringen av specialförskolor.

Mål: Segregationen i Göteborg ska minska

Mål: Livsvillkoren för Göteborgs invånare ska bli mer jämlika

Omhändertagande:

Barns förskolevistelse har positiva effekter för framtida prestationer i skolan och i samhället. Förskolan har longitudinella utjämnande socioekonomiska effekter, särskilt för barn från resursfattiga miljöer och utsatta barn.

Förvaltningen konstaterar för 2022 att andelen inskrivna barn är fortsatt lägre i områden med sämre socioekonomiska förutsättningar (högre index) jämfört med andra delar av staden. Genom att förstärka arbetet med uppsökande verksamhet och fortsatt utveckla familjecentrerat arbetssätt i samverkan med andra aktörer, ska fler barn ges möjlighet att delta i förskolan. Barn kommer årligen erbjudas plats från och med hösten det år barnet fyller tre i enlighet med lagkravet ”Fler barn i förskola” som träder i kraft från och med hösten 2023. Insatserna bedöms bidra till att livsvillkoren för barnen i staden ska bli mer likvärdiga och på sikt bidra till en minskad segregation.

Uppdrag i KF budget:
Förskolenämnden får i uppdrag att utöka öppettiderna på öppna förskolan i socioekonomiskt utsatta områden.
Förskolenämnden får i uppdrag att tillgodose rätten till förskoleplats för alla barn som bor eller vistas under längre tid i Göteborg.
Förskolenämnden får i uppdrag att genomföra särskilda satsningar för att förstärka språkutvecklingen och utjämna skillnaderna i språkutveckling på de förskolor som har störst behov
Förskolenämnden får i uppdrag att genomföra särskilda satsningar för att förstärka språkutvecklingen och utjämna skillnaderna i språkutveckling på de förskolor som har störst behov

Särskild satsning i KF budget:	Tkr
Utökade öppettider på öppna förskolan i socioekonomiskt utsatta områden	2000
Språkutvecklande arbete socioekonomiskt i de mest utsatta områdena*	9000

Uppdrag till förvaltningen beslutade i samband med budget:

- Förvaltningen fick vid beslut om budget 2023 i uppdrag att utifrån kommunfullmäktiges uppdrag om att utöka öppettiderna på öppna förskolan i socioekonomiskt utsatta områden utreda behovet av förändrade öppettider (protokoll nr 13/2022, § 258).

3.4 Systematisk planerings- och uppföljningsprocess

Ansvarig: Alla förskolor ska hålla hög kvalitet och ge barn en trygg och stimulerande miljö

Omhändertagande:

Utifrån skollag och läroplan ska verksamheten kontinuerligt planeras, följas upp och utvärderas för att utveckla utbildningen så den bidrar till varje barns utveckling och lärande. Nämnden ansvarar enligt skollag för att åtgärda vid konstaterade brister. Förvaltningen har under 2022 på uppdrag av nämnd arbetat fram en förbättrad styrning och analys av kvaliteten i verksamheten.

Förskolenämnden ansvarar för målet att alla förskolor ska hålla en hög kvalitet och ge barn en trygg och stimulerande miljö genom att förvaltningen för året utvecklar uppföljning och analys för en ökad likvärdighet mellan förskolorna. En förbättrad styrning och analys inom verksamheten ska möjliggöra för nämnden att rikta

resurserna dit de behövs mest och på så vis vidta åtgärder för att säkerställa kvaliteten på stadens förskolor.

Uppdrag i KF budget:
Alla nämnder och styrelser får i uppdrag att aktivt arbeta med hållbarhetsperspektiven i budget- och uppföljningsprocesser. Detta gäller även jämställdhetsperspektivet och framför allt i investeringsbudgetar.

4 Uppföljning för året

För att säkerställa att förskolenämndens planering möjliggör utveckling mot beslutade mål samt att uppdrag omhändertas kommer nämnden vid givna tillfällen under året få ta del av relevant styrinformation.

I delårsrapport mars kommer omhändertagande av uppdrag och särskilda ekonomiska satsningar att redogöras för samt indikatorer och målvärden fastställas för respektive mål.

Nämnden kommer vid delårsrapport augusti få ta del av hur långt förvaltningen har nått utifrån årets planering i relation till beslutade mål och uppdrag.

Vid årsrapport summeras året och en bedömning görs av måluppfyllelse av samtliga tilldelade mål. Redovisning sker av tilldelade uppdrag i budget för 2023.